

TRINITEITSZONDAG

Trinitatis, of de dans van de Drie-enige

Het lijkt misschien wat theoretische theologie, het leerstuk van de drie-enigheid. Maar er zit heel rijk gedachtegoed achter en Zondag Trinitatis is het dan ook helemaal waard om gevierd te worden, vindt Margriet Gosker.

tekst Margriet Gosker, beeld J. Langbein

De dans van de Drievuldigheid op een fresco in de Sankt Jakobskirche in Urschalling in Duitsland.

Een week na Pinksteren vieren we zondag Trinitatis. In de kerk zie je dat aan de kleur van het antependium en aan de stola van de voorganger. Die zijn wit: de feestkleur! We vieren de volheid van God als Vader, Zoon en Geest: drie manieren om over God te spreken. Het is Kerst geweest, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren. Met de uitstorting van de Heilige Geest is God drievuldig present en begint de geschiedenis van de kerk.

Je kunt zeggen: God is niet alleen, God is gemeenschap in zichzelf. God is liefde. Dit geloof in Gods liefdevolle drievuldigheid is fundamenteel en onvervangbaar. Voor mij behoort het tot het hart van mijn geloof.

Toch wel speciaal. De gedachte van een drie-enige God kom je niet overal tegen. Eigenlijk alleen in het christendom en daarbinnen heb je ook nog al-

tijd antitrinitariërs gehad.

Joden en moslims zien het triniteitsgeloof al helemaal niet zitten. Ze zien het als iets wat niet strookt met monotheïsme en dat is in hun ogen ondenkbaar. Hoewel... Pinchas Lapide kan vanuit zijn joodse optiek toch spreken over wat hij noemt 'dynamisch monotheïsme', dat probeert de verscheidenheid van manieren om over God te spreken op één noemer te brengen, zoals in het verhaal van Abraham en de drie mannen uit Genesis 18. God is niet alleen. Denk maar aan de beroemde Ikoon van Roëblev, die dat verbeeldt.

Drievuldigheid

Drie-eenheid of drievuldigheid? Dat laatste heeft mijn voorkeur. Drievuldigheid is een prachtig begrip, omdat het zowel de eenvoud als de volheid

van God aangeeft. Drie-eenheid vind ik als term niet zo handig, het roept weerstand op en ook misverstand. Mensen vragen zich af hoe wij nu kunnen geloven in één God, die dan de optelsom zou zijn van drie afzonderlijke grootheden? Dat is lastig uit te leggen. Het is wel geprobeerd met het beeld van de ene vlam die ontstaat als je drie brandende lucifers bij elkaar houdt. Of de *tricolore*, de ene vlag met de drie kleuren. Of met het water, dat ook damp en ijs kan zijn. Mooi bedacht, maar niet echt bevredigend.

Bewijsplaatsen

Soms hoor je zeggen, dat de kerk het dogma van de drie-eenheid maar moet afschaffen. Er zijn immers geen duidelijke bewijsplaatsen voor te vinden in de Bijbel. Het hele idee van drie-eenheid zou speculatief zijn en de dialoog met onze Joodse en onze Islamitische zusters en broeders maar nodeloos moeilijk maken. Nu is dat natuurlijk geen argument. Het kan niet de bedoeling van een dialoog zijn de eigen identiteit op te geven. Maar hoort zo iets als triniteit wel bij de identiteit van de kerk? Ja, toch wel. In de wereldoecumene is er veel verschil van mening over van alles en nog wat, maar Rooms-Katholieken en anglikanen, Oosters-Orthodoxen, calvinisten en lutheranen, ze omarmen allemaal eensgezind de triniteit.

En kijk maar eens naar het logo van de Protestantse Kerk. Dat bestaat uit een kruis, een duif en een cirkel en deze drie oude christelijke symbolen verwijzen samen naar de drie-enige God: Vader, Zoon en Heilige Geest. De cirkel verwijst naar God de Vader, die de schepper is van hemel en aarde en staat voor eenheid, volkomenheid en eeuwigheid. Het kruis verwijst naar de Zoon en is het symbool bij uitstek voor het lijden en sterven van Christus en zijn opstanding op de derde dag. En de duif staat symbool voor de Heilige Geest, die ons leven elke dag inspireert en vernieuwt. Behalve het logo is ook het motto van onze kerk drievuldig: in de eenheid van onze gezamenlijke opdracht: geloof, hoop en liefde.

En ook onze liturgie is van de triniteitsgedachte doordrongen. De zondagse kerkdienst begint met de woorden "Genade zij u en vrede van God onze Vader, door Jezus Christus onze Heer, in de gemeenschap van de Heilige Geest". Er wordt gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

En onze geloofsbelijdenissen zijn bijna allemaal trinitarisch opgebouwd. Het gaat meestal eerst over God de Vader en onze schepping. Dan over God de Zoon en onze verlossing en tenslotte over God de Heilige Geest en onze heiliging. Als je het zo zegt (en Zondag 8 van de Heidelbergse Catechismus doet dat) dan komt de triniteitsgedachte ineens heel dicht bij jezelf.

Drie-eenheid gaat dan niet alleen over de Eeuwige, maar ook over ons. Jij en ik zijn naar Gods beeld geschapen. Jij en ik zijn door Christus verlost. Jij en ik mogen leven uit de kracht en de inspiratie van de Heilige Geest. Prachtig is dat. Drie manieren om over de ene God te spreken. En dat heeft alles met jouw en mijn leven te maken. In de triniteitsleer klopt het hart van heel de kerk, de drieklank van de Heilige naam. Daar moet je over zingen. En wat zijn er veel mooie Trinitatisliederen, Zelfs een danslied: Dans mee met Vader, Zoon en Geest (706).